

27. april 2017

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000 E info@lf.dk
F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Protektionismen er steget de seneste år

- Siden finanskrisen er verdenshandlens andel af BNP faldet. Det tyder på øget protektionisme i verden.
- G20-landene har siden finanskrisen indført flere handelsrestriktioner end handelsfremmende initiativer. Det var særlig udtalt i 2016.
- Antallet af nye regionale handelsaftaler toppede i 2008 og er faldet kraftigt siden. Faldet var særlig kraftigt i 2016.
- Modstand mod frihandel og globalisering kan få stor betydning for den danske velstand i fremtiden.

Verdenshandlen har haft nedadgående trend siden 2010

Varehandlens andel af BNP steg fra 17,5 pct. i 1960 til 51,6 pct. i 2008

Der er sket et markant retnings skifte i udviklingen af den globale økonomi. Inden finanskrisen handlede vi mere og mere med hinanden. Fra 1960-2008 steg verdenshandlen i gennemsnit 6,3 pct. årligt, mens BNP steg med gennemsnitlige 3,7 pct. årligt. Varehandlens andel af BNP voksede fra 17,5 pct. i 1960 til 51,6 pct. i 2008, jf. figur 1. Samhandlen steg, de globale værdikæder blev udbygget og verden blev mere og mere globaliseret.

Siden finanskrisen er det imidlertid gået den anden vej. Væksten i verdenshandlen er næsten stagneret. Fra 2008 til 2015 steg verdenshandlen gennemsnitligt kun 0,7 pct. årligt, mens globalt BNP steg med 2,3 pct. pr. år. Varehandlens andel af BNP faldt fra 51,6 pct. til 44,5 pct. Særligt i 2009 og 2015 faldt den globale varehandel kraftigt med hhv. 20 pct. og 6 pct. Mens det kraftige fald i 2009 kan tilskrives finanskrisen er årsagen til det store fald i 2015 mindre klart.

Figur 1: Verdens handelsintensitet, 1960-2015

Anm.: Handelsintensitet beregnes, som varehandlens andel af verdens BNP. Varehandel udgør den samlede im- og eksport i USD.

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. Verdensbanken.

Den faldende handelsintensitet i perioden efter finanskrisen skyldes sandsynligvis øget protektionisme. Udviklingen i BNP er desuden svagere i

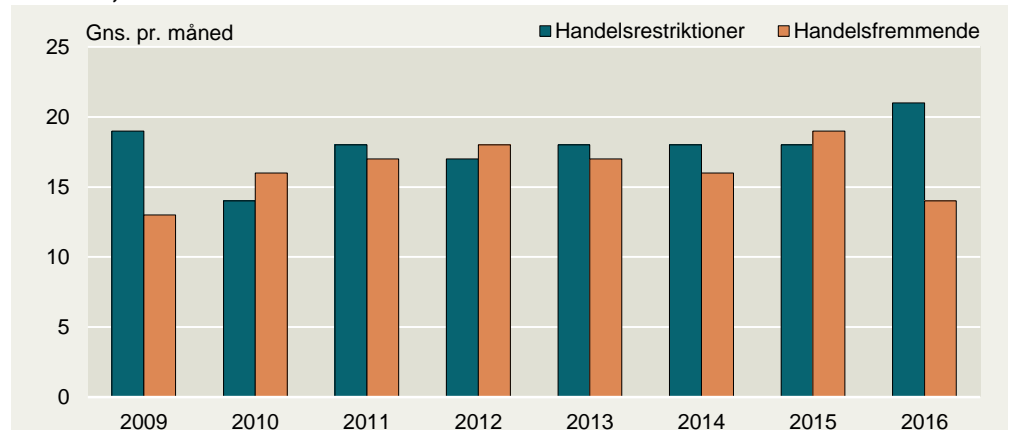
perioden efter finanskrisen, hvilket netop kan være en konsekvens af faldende handelsintensitet.

G20-landene indfører flere handelsrestriktioner end handelsfremmende initiativer

Flere handelsrestriktioner end handelsfremmende initiativer siden 2009

Verdenshandelsorganisationen WTO følger løbende udviklingen i G20-landenes indførelse af handelsrestriktioner og handelsfremmende initiativer. G20-landene har efter finanskrisen indført flere handelsrestriktioner end handelsfremmende initiativer. I 2016 blev der gennemført det hidtil største antal handelsrestriktioner og overvægten i antallet af handelsrestriktioner pr. måned ift. handelsfremmende initiativer steg til 13, hvilket er mere end dobbelt så mange som i noget andet år i perioden 2009-2016, jf. figur 2.

Figur 2: Gennemsnitlige månedlige handelsrestriktioner og -fremmende i G20-landene, 2009-2016

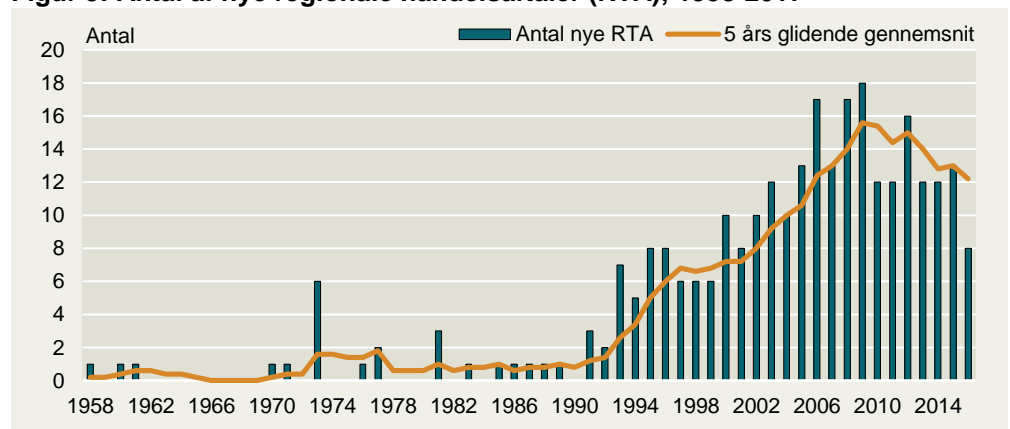
Anm.: 2016 dækker månederne fra okt. 2015 til maj 2016. Initiativerne dækker told- og ikke-toldmæssige handelsbarrierer.

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. WTO.

Seneste eksempel, som kan ende ud i øget protektionisme er Brexit, som kan få store konsekvenser for samhandlen, hvis der ikke bliver forhandlet gode handelsaftaler på plads. Tilsvarende er det russiske importforbud for fødevarer overfor EU et eksempel på anvendelse af protektionistiske tiltag.

WTO's opgørelser af antal nye årlige regionale handelsaftaler viser ligeledes, at tendensen har været nedadgående siden 2008 og at der var et særligt kraftigt fald i 2016, jf. figur 3.

Figur 3: Antal af nye regionale handelsaftaler (RTA), 1958-2017

Anm.: ¹⁾ RTA indeholder toldunioner, frihandels- og produktionsdelingsaftaler mellem to eller flere lande eller partnere. ²⁾ Handelsaftaler med varer og tjenester tæller kun for én handelsaftale

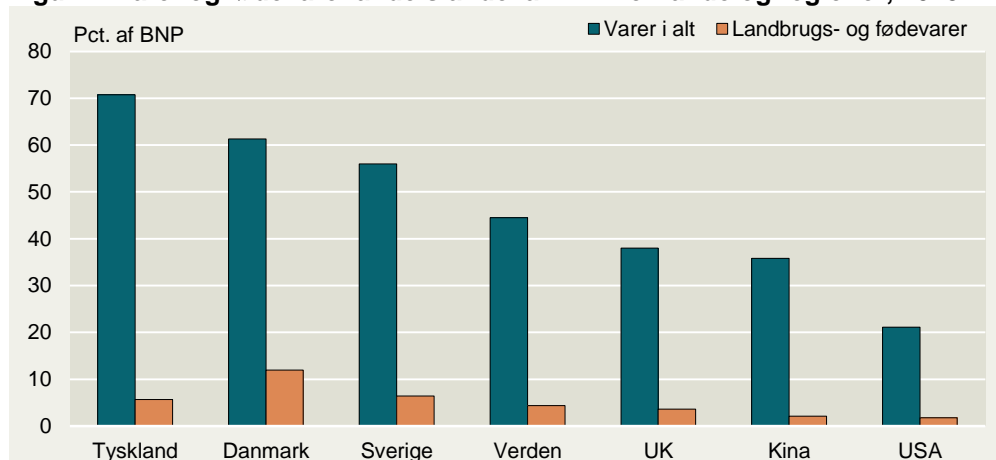
Kilde: WTO, RTA Database

Dansk varehandel
udgjorde ca. 61 pct. af
BNP i 2015

Protektionisme kan få store konsekvenser for Danmark

Øget verdenshandel har haft stor økonomisk og velfærdsmæssigt betydning for Danmark. Danmark er en lille åben økonomi, hvis varehandel med udlandet udgjorde ca. 61 pct. af BNP i 2015, hvoraf landbrugs- og fødevarer udgjorde ca. 12 pct. af BNP, jf. figur 4.

Figur 4: Vare- og fødevarerhandels andel af BNP for lande og regioner, 2015

Anm.: Varehandel opgjort som den samlede im- og eksport i USD.
Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. Verdensbanken og WTO.

Øget verdenshandel har medført, at vi i dag kan få relativt billig kaffe fra Sydamerika, råvarer fra Asien og energi på tværs af landegrænser. Dvs. via handel importerer vi lav inflation på en række varer og øger derved vores købekraft.

Modstand mod frihandel
og globalisering kan få
stor betydning for den
danske velstand i
fremtiden

Tilsvarende efterspørges bl.a. danske fødevarer over hele kloden. I den globale sammenhæng er Danmark en lille spiller, som i 2015 stod for ca. 0,54 pct. af verdens varehandel, ifølge Verdensbanken. Som en lille åben økonomi er Danmark afhængig af eksportmarkederne for at kunne afsætte vores varer. Vi påvirkes af den økonomiske udvikling på eksportmarkederne, og af de store multilaterale handelsaftaler. Et eksempel på vigtigheden af gode handelsaftaler er oprettelsen af det indre marked i 1993. Dette har betydet, at Danmark i dag er ca. 100 mia. rigere, end hvis vi ikke havde været med i det indre marked¹. Hvis der ikke laves nye aftaler eller hvis eksisterende aftaler rulles tilbage, så kan Danmark gå glip af store økonomiske gevinster. Modstand mod frihandel og globalisering kan få stor betydning for den danske velstand i fremtiden.

Lande som Storbritannien og USA, der på det seneste har vist øgede protektionistiske tendenser, er i langt mindre grad afhængige af international samhandel end Danmark, jf. figur 4. Dette gælder både for den generelle varehandel, såvel som landbrugs- og fødevarerhandel. Det er derfor særligt vigtigt for Danmark, at holde fast i globaliseringen som et grundlag for vækst og velstand.

¹ Højbjerg Brauer Schultz: Det indre markeds økonomiske betydning for Danmark (2017)

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141

E info@lf.dk
W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Frank Øland
Oliver Bentsen

2012 3789 frha@lf.dk
2889 7523 olbe@lf.dk